

КАРАР

10 июнь 2024 ел

№ 21

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 1 бүлекнең 19 пункты, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлдәгә 248-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге Уставы нигезендә Олыяз авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Кушымта итеп бирелгән Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне расларга.

2. «Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында Нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 29 ноябрдәгә 33 номерлы Олыяз авыл жирлеге Советы карарының үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында», Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://kukmor.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге территориясендәгә мәгълүмат стендларында бастырырга.

Жирлек башлыгы

Р.Ф.Маликов

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге территориясендә төзекләндрү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге территориясендә төзекләндрү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – төзекләндрү өлкәсендә контроль).

1.2. Төзекләндрү өлкәсендә контроль предметы булып юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнең, гражданнарның (алга таба – контрольдә тотыла торган затлар) Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге территориясендә төзекләндрү кагыйдәләрен (алга таба – төзекләндрү кагыйдәләрен), инвалидлар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән файдалану мөмкинлеген тәмин итү таләпләрен (алга таба шулай ук – мәжбүри таләпләр) үтәү тора.

1.3. Төзекләндрү өлкәсендә контроль Олыяз авыл башкарма комитеты (алга таба – администрация) тарафыннан башкарыла.

1.4. Администрациянең төзекләндрү өлкәсендә контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфай затлары – Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) һәм Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге башкарма комитеты секретаре (алга таба шулай ук – контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфай затлар). Администрациянең күрсәтелгән вазыйфай затларының вазыйфа бурычларына аларның вазыйфа инструкциясе нигезендә төзекләндрү өлкәсендә контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыру керә.

Төзекләндрү өлкәсендә контрольне гамәлгә Төзекләндрү өлкәсендә контроль үткәргәндә контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфай затларның хокуклары, бурычлары бар һәм «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә җаваплылык тоталар.

1.5. Төзекләндрү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, «Жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Администрация төзекләндрү Кагыйдәләренең үтәлешен контрольдә тоту, шул исәптән:

1) янәшәдәге территорияләргә карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

2) төзекләндрү элементлары һәм объектларын тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәтү объектларына иреккә керүенә комачауламый торган коймалар урнаштыру буенча;

- торақ булмаган биналар, корылмалар, төзелмәләренең фасадларын, биналарның, корылмаларның, төзелмәләренең башка стеналарын, шулай ук төзекләндрүнең башка элементларын һәм җәмәгать урыннарын карап тоту буенча;

- инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәкле мәгълүматны үз эченә алган махсус билгеләр, язуларны тоту буенча;

- жир эшләре башкарылган чорда биналарга һәм аларга керү урыннарына иреккә юллар, шулай ук ишегалларына иреккә керү юлларын тәмин итү, жәяүлеләр, шул исәптән инвалидлар

һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәре иминлеген һәм жәяүлеләр хәрәкәтенен куркынычсызлыгын тәмин итү буенча;

- Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары белән билгеләнгән срокта аварияләр нәтижәсендә килеп туган эшләр башкару турында администрациягә хәбәрнамә жиберү буенча;

- транспорт чараларын газонга яки башка яшелләнделергән территориягә, яки төзекләндерү кагыйдәләре белән анда транспорт чараларын урнаштыру чикләнгән рекреацион территориягә урнаштыруның рөхсәт ителмәве турында, шулай ук аларны эксплуатацияләү, хезмәт күрсәтү яки ремонтлау вакытында, йөкләр ташу яки төзелеш майданчыкларынан чыгу вакытында (тент яки япма булмау сәбәпле) гомуми файдаланудагы территорияләргә транспорт чаралары белән пычрату рөхсәт ителмәве турында;

3) Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлегә территориясен кышкы чорда жыештыру буенча, шул исәптән биналарның, корылмаларның түбәләрен кардан, боздан һәм боз сөңгеләреннән чистарту буенча чаралар үткәрүне контрольдә тоту буенча мәжбүри таләпләр

4) Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлегә территориясен жәйге чорда жыештыру буенча, шул исәптән карантин, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, алар белән көрәшү, аларның күпләп үскән урынын билгеләү, бетерү буенча мәжбүри таләпләргә дә кертеп, мәжбүри таләпләр;

5) махсус янгынга каршы режим гамәлдә булган чорда янгың куркынычсызлыгының өстәмә мәжбүри таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир асты коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору, ремонтлау һәм тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) каты коммуналь калдыкларны саклау буенча мәжбүри таләпләр;

8) хайваннарны йөртү буенча мәжбүри таләпләр һәм авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә каралган башка территорияләрдә көтүгә юл куймау турында таләпләр.

Администрация контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан аларның компетенциясе чикләрендә бирелгән мәжбүри таләпләргә бозуны бетерү турындагы күрсәтмәләргә үтәлешен контрольдә тоту.

1.7. Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү элементлары дип декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, яшелләнделерү элементлары, төрле жиһазлау һәм бизәү төрләре, шул исәптән биналар, корылмалар, төзелмәләр фасадларын да, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм төзелмәләр, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр аңлашыла.

Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү объектлары дип төзекләндерү буенча эшчәнлек алып барыла торган төрле функциональ билгеләнештәге территорияләр аңлашыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торақ районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнэгать районнары, яр буйлары), гражданның бакчачылык, яшелчәчелек коммерцияле булмаган берләшмәләре урнашкан территорияләр);

2) урам-юл челтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, майданнар, керү юллары, проспектлар, кечкенә урамнар, разъездлар, төшү юллары, трактлар, тупиклар, урамнар, шоссе);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт майданчыклары;

5) хайваннарны йөртү майданчыклары;

6) парковкалар (машина кую урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-саклау зоналары;

Әлеге Нигезләмәдәге саклагыч жайланмалар дип капкалар, кече капкалар, шлагбаумнар, шул исәптән автоматлары шлагбаумнар һәм декоратив коймалар (киртәләр) аңлашыла.

1.8. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында төзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын исәпкә алуны тәмин итә.

Администрация тарафыннан төзекләндерү өлкәсендәге контроль объектларын әлеге Нигезләмә нигезендә билгеле бер куркыныч категориясенә керту гамәлгә ашырыла.

2. Төзеклэндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зарар китерү) куркынычлары белән идарә итү

2.1. Администрация төзеклэндерү өлкәсендә зыян китерү (зарар китерү) куркынычлары белән идарә итү нигезендә контроль алып бара.

2.2. Төзеклэндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын идарә итү максатларында элегә Нигезләмәнең 1.7 пунктында каралган мондый контроль объектлары «Россия Федерациясендә дүүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә куркыныч категорияләренә кертелгә тиеш.

2.3. Администрация тарафыннан төзеклэндерү өлкәсендә элегә Нигезләмәнең 1.7 пунктында каралган контроль объектларын (алга таба – контроль объектлары) билгеле бер куркыныч категориясенә кертү элегә Нигезләмәгә 1 нче кушымта нигезендә төзеклэндерү өлкәсендә муниципаль контроль гамәлгә ашырганда тиешле объектларны билгеле бер куркыныч категориясенә кертү критерийлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Контроль объектларын куркыныч категорияләренә кертү һәм контроль объектларына бирелгән куркыныч категорияләрен үзгәртү администрация боерыгы белән башкарыла.

Администрация тарафыннан контроль объектларын куркыныч категорияләренә керткәндә шул исәптән түбәндәгеләр кулланыла:

- 1) Бердәм дүүләт күчәмсез милек реестрындагы мәгълүматлар;
- 2) контроль үткәргәгә вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан контрольдә тотылган затлар белән аралашмыйча контроль үткәргәндә алына торган мәгълүматлар;
- 3) администрациядәге башка мәгълүматлар.

2.4. Администрация тарафыннан бирелгән куркыныч категориясенә бәйле рәвештә планлы контроль чаралар үткәргү түбәндәге вакыт аралыгы белән башкарыла:

- 1) югары куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлар өчен – 2 елга бер тапкыр;
- 2) уртача куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен – 3 елга бер тапкыр.

Түбән куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чаралары үткәрелми.

Контроль объектларын түбән куркыныч категориясенә кертү турында карар кабул итү таләп ителми.

2.5. Еллык планлы контроль чаралар планнарына еллык планны гамәлгә ашыру елында түбәндәге куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен соңгы планлы контроль чарасы тәмамланганнан алып вакыт чоры бетә торган контроль объектларына карата контроль чаралар кертелгә тиеш:

- 1) югары куркыныч, – ким дигәндә 2 ел;
- 2) уртача куркыныч, – ким дигәндә 3 ел.

Әгәр элек контроль объектларына карата планлы контроль чаралар үткәрелмәгән булса, еллык планга контроль объектлары юридик затның яки гражданның контроль объектына милек хокукы барлыкка килгән көннән соң бер ел узгач, ә янәшәдәге территорияләр белән булган очракта – Төзеклэндерү кагыйдәләре нигезендә янәшәдәге территорияне карап тоту буенча бурыч барлыкка килгән көннән кертелгә тиеш.

2.6. Контроль объектының хокук иясе сорауы буенча, сорау килгәннән соң 15 көннән дә артмаган вакытта контроль үткәргәгә вәкаләтле вазыйфай затлар сорау килгәннән соң 15 көннән дә артмаган вакыт эчендә аңа контроль объектына бирелгән куркыныч категориясе турында мәгълүмат, шулай ук мондый объектны билгеле бер куркыныч категориясенә керткәндә кулланылган мәгълүматны бирәләр.

Контроль объектының хокук иясе администрациягә контроль объектына элек бирелгән куркыныч категориясен үзгәртү турында гариза бирергә хокуклы.

2.7. Администрация куркыныч категорияләре бирелгән контроль объектлары исемлеген алып бара (алга таба – контроль объектлары исемлеге). Контроль объектларын контроль

объектлары исемлегенә кергү элге Нигезлэмәнен 2.3 пунктнда күрсәтелгән Администрация боерыгы нигезендә башкарыла.

Риск категорияләре күрсәтелгән контроль объектлары исемлеге «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында (алга таба – администрациянең рәсми сайты) контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла. Махсус бүлеккә керү рәсми сайтның баш (төп) битеннән башкарылырга тиеш.

2.8. Контроль объектлары исемлегендә түбәндәге мәгълүмат була:

- 1) контроль объектын идентификацияли торган мәгълүмат (контроль объектын урнашкан урыны адресы, кадастр номеры (әгәр булса), контроль объектын идентификацияли торган башка билгеләр (кирәк булганда));
- 2) бирелгән куркыныч категориясе;
- 3) контроль объектына куркыныч категориясен бирү турында карар реквизитлары.

3. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалау

3.1. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контрольне профилактик чаралар үткәрү аша да гамәлгә ашыра.

3.2. Профилактик чаралар контрольдә тотыла торган затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намус белән үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүгә китерә алган шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү, мәжбүри таләпләрне, аларны үтәү ысулларын контрольдә тотыла торган затларга житкерү максатларында администрация тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә зыян (зарар) китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чаралар үткәрү контроль чаралар үткәрүгә карата өстенлекле булып тора.

3.4. Профилактика чаралары Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар да үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чаралар үткәргәндә контроль объектларының закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүнең турыдан-туры куркынычы булып торыуы яки мондый зыян (зарар) китерелгән ачыкланган очракта, контроль үткәргәгә вәкаләтле вазыйфаи зат, контроль чаралар үткәрү турында карар кабул итү өчен, шунда ук Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге башлыгына (башлык урынбасарына) мәгълүмат жиберә.

3.5. Администрация тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә түбәндәге профилактика чаралары үткәрелергә мөмкин:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) хокукны куллану тәжрибәсен гомумиләштерү;
- 3) кисәтүләр игълан итү;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит.

3.6. Мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча мәгълүмат администрация тарафыннан тиешле белешмәләрне рәсми сайттагы контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә, массакүләм мәгълүмат чараларында урнаштыру юлы белән, контроль үткәрелә торган затларның дәүләт мәгълүмат системасындагы шәхси кабинетлары аша (алар булганда) һәм башка рәвешләрдә башкарыла.

Администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясының 3 өлешендә каралган мәгълүматларны урнаштырырга һәм актуаль хәлдә тотарга тиеш.

Администрация шулай ук Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге халкына гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә контроль объектларына куелган

мәжбүри таләпләр, аларның куркыныч критерийларына туры килүе, шулай ук контроль объектларына карата үткәрелә торган контроль чараларның төрләре, эчтәлегә һәм интенсивлыгы турында хәбәр итәргә хокуклы.

3.7. Хокукны куллану тәжрибәсен гомумиләштерү үткәрелгән контроль чаралар һәм аларның нәтижәләре турында мәгълүматны жыю һәм анализлау аша администрация тарафыннан башкарыла.

Хокукны куллану тәжрибәсен гомумиләштерү нәтижәләре буенча, контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар ел саен төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру буенча хокукны куллану тәжрибәсен гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган һәм администрация башлыгы имзалаган, администрация боерыгы белән расланган доклад эзерли. Элеге доклад хисап елыннан соң киләсе елның 1 июленә кадәр администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

3.8. Мәжбүри таләпләрне бозуны рөхсәт итмәү турында кисәтү һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәэмин итү буенча чаралар күрү тәкъдире администрациядә эзерләнә торган мәжбүри таләпләрне бозу яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган очракта һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зарар (зыян) китерү (зыян) китерүе яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зарар (зыян) китерү куркынычы тудыруы турында расланган белешмәләр булмаган очракта, контроль үткәрелә торган затка игълан ителә. Кисәтүләр Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан күрсәтелгән мәгълүматларны алганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча игълан ителә (имзалана). Кисәтү язма яки электрон документ формасында эзерләнә һәм контроль үткәрелә торган зат адресына жибәрелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтү Россия Федерациясе Икътисади министрлыгының үсеш

«Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типовой формалары турында» 2021 елның 31 мартындагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма нигезендә рәсмиләштерелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында игълан ителгән кисәтүләр теркәлү номеры белән кисәтүләрне исәпкә алу журналында теркәлә.

Администрация тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуны рөхсәт итмәү турында кисәтү игълан ителгән очракта, контроль үткәрелә торган зат күрсәтелгән кисәтүгә каршы гариза бирергә хокуклы. Кисәтүгә каршылык администрация тарафыннан алынган көннән алып 30 көн эчендә карала. Каршылыкны карау нәтижәсендә контроль үткәрелә торган кешегә язмача яки электрон документ формасында каршылык белән килешү яки риза булмау турында мәгълүмат белән җавап жибәрелә. Каршылык белән риза булмаган очракта, җавапта тиешле нигезләмәләр күрсәтелә.

3.9. Контроль үткәрелә торган затларга консультацияне контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элементә аша, шәхси кабул итү вакытында яки профилактик чаралар, контроль чаралар үткәрү барышында гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхси кабул итүне Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) һәм (яки) контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат үткәрә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгәтләр турында мәгълүмат администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Консультация телдән яки язма формада түбәндәге мәсьәләләр буенча башкарыла:

- 1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) элеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына)

шикаять бирү тәртибе;

г) үтәлешләрән бәяләү администрация тарафыннан контроль чаралар кысаларында гамәлгә ашырыла торган мәжбүри таләпләрне үз эченә алган норматив хокукый актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу.

Контрольдә тотылган затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнар җыеннарында һәм конференцияләрендә дә башкарыла ала.

3.10. Контроль үткөрүгө вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан язма рәвештә консультация биру түбәндәге очрактарда башкарыла:

- 1) контроль үткөрөлө торган зат тарафыннан консультация мәсьәләләре буенча язмача жавап биру турында язмача сорату бирлегән;
- 2) консультация вакытында бирелгән сорауларга телдән жавап биру мөмкин түгел;
- 3) куелган сорауларга жавап биру өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

Консультация биргәндә контроль үткөрүгө вәкаләтле вазыйфай зат Россия Федерациясе законнары нигезендә керү мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген үтәргә тиеш.

Консультация барышында конкрет контроль чараны, контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфай затларның, контроль чарада башка катнашучыларның карарларын һәм (яки) гамәлләрен, шулай ук контроль чара кысаларында үткөрөлгән экспертиза, сынау нәтижеләрен бәяләүне үз эченә алган мәгълүмат бирелә алмый.

Консультация барышында контроль үткөрүгө вәкаләтле вазыйфай затка билгеле булган мәгълүмат администрация тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контроль үткөрөлө торган затны бәяләү максатларында кулланыла алмый.

Контрольне башкарырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан консультацияләрне исәпкә алу журналы алып барыла.

Контроль үткөрөлө торган затларның һәм аларның вәкилләренә администрациягә биш һәм аннан да күбрәк бертөрле мөрәжәгатьләре кәргән очракта, консультацияләр администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлегә башлыгы (башлык урынбасары) яки контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан имзаланган язма аңлатма урнаштыру юлы белән башкарыла.

3.11. Профилакттик визит контроль үткөрөлө торган затның эшчәнлек алып бару урынында профилакттик әңгәмә рәвешендә яисә видео-конференц-элементдән файдалану юлы белән үткөрөлә.

Профилактика визиты барышында контроль үткөрөлө торган затка аның эшчәнлегенә йә аңа караган контроль объектларына карата куела торган мәжбүри таләпләр, аларның риск критерийларына туры килүе, риск категориясен киметүнең нигезләре һәм тәкъдим ителгән ысуллары, шулай ук, аларны тиешле риск категориясенә кертүдән чыгып, контроль объектларына карата, үткөрөлө торган контроль чараларның төрләре, эчтәлегә һәм интенсивлыгы турында хәбәр ителә.

Профилакттик визит үткәргәндә, контроль үткөрөлө торган затларга мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәләр бирелми. Контроль үткөрөлө торган затка профилакттик визит барышында бирелгән аңлатмалар тәкъдим итү характерында.

Мәжбүри профилакттик визит югары куркыныч категориясенә караган контроль объектларына карата эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контроль үткөрөлө торган затларга карата үткөрөлә.

Мәжбүри профилактика визиты үткөрү турында контроль үткөрөлө торган затка аны үткөрү датасына кадәр кимендә биш эш көненнән дә соңга калмыйча контроль үткөрүгә вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан хәбәр ителә.

Мәжбүри профилакттик визит үткөрү турында хәбәрнамә язма рәвештә төзелә.

Мәжбүри профилакттик визит үткөрү турында хәбәрнамә контроль үткөрөлө торган зат адресына «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» Федераль законның 21 статьясындагы 4 өлешендә билгеләнгән тәртиптә жибәрелә.

Контроль үткөрөлө торган зат, бу хакта администрациягә аны үткөрү датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итеп, мәжбүри профилактика визиты уздырудан баш тартырга хокуклы.

Мәжбүри профилакттик визитны үткөрү вакыты контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан билгеләнә һәм бер эш көненнән артмаска тиеш.

Контрольдә тотыла торган зат контроль органына аңа карата профилакттик визит үткөрү турында гариза белән мөрәжәгать итәргә хокуклы (алга таба – шулай ук контрольдә тотыла торган затның гаризасы).

Контроль органы элге гаризаны теркэгэн көннөн алып ун эш көне дэвамында контрольдэ тотыла торган затның гаризасын карый һәм профилактик визит үткэрү турында карар кабул итэ, яисэ контрольдэ тотылган зат хэбэр иткэн контроль органның матди, финанс һәм кадрлар ресурсларын, контроль объектының куркыныч категориясен исәпкә алып, профилактик визит үткэрүдән баш тарту турында карар кабул итэ.

Контроль органы түбәндәге нигезләрнең берсе буенча контрольдэ тотыла торган затның гаризасы буенча профилактик визит үткэрүдән баш тарту турында карар кабул итэ:

1) контрольдэ тотыла торган заттан профилактик визит үткэрү турындагы гаризаны кире алуы турында хэбэр килгән;

2) контрольдэ тотыла торган затның гаризасын тапшырган көнгә кадәр ике ай дэвамында контроль органы тарафыннан элге контрольдэ тотыла торган затка карата профилактик визит үткэрүдән баш тарту турында карар кабул ителгән;

3) контрольдэ тотыла торган зат гариза биргән көнгә кадәр алты ай дэвамында профилактик визит үткэрү контрольдэ тотыла торган затның эшчәнлек урынында булмавы якicontrolдэ тотыла торган затның башка гамәлләре (гамәл кылмавы) аркасында профилактик визит үткэрү мөмкин булмау сәбәпле мөмкин булмаган;

4) контрольдэ тотылган затның гаризасында әдәпсез яки мыскыллаучы сүзләр, (күзәтчелек) органы вазыйфай затларының яки аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә куркынычлар бар.

Контрольдэ тотыла торган затның гаризасы буенча профилактик визит үткэрү турында карар кабул ителгән очракта, контроль органы егерме эш көне дэвамында мондый килешүне теркәүне тәмин итүче теләсә нинди ысул белән контрольдэ тотылган зат белән профилактик визит үткэрү датасын килештерә һәм мондый профилактик визитны закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зарар китерү) куркынычларын профилактикалау программасына кертүне тәмин итэ.

4. Контроль чараларны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

4.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда администрация тарафыннан күрсәтелгән чаралар кысаларында түбәндәге контроль чаралар һәм контроль гамәлләр үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләргә ярашлы рәвештә контрольдэ тотыла торган зат (аның филиаллары, вәкилләре, аерым структур бүлекчәләре) урнашкан урында булырга тиешле документларны карап тикшерү, сораштыру, документлар таләп итү, язма аңлатмалар алу, инструменталь тикшерү аша);

2) рейд тикшерүе (карап тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

3) документар тикшерү (язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, экспертиза аша);

4) күчмә тикшерү (карап тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары турында мәгълүмат жыю һәм анализлау аша, шул исәптән, ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында килә, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контроль үткәрелә торган затлар тарафыннан бирелә торган мәгълүматлар, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган мәгълүматлар, «Интернет» челтәреннән алынган мәгълүматлар, башка гомуми кулланышта булган мәгълүматлар, шулай ук автомат режимда эшли торган хокук бозуларны теркәүнең фото- һәм кино төшерү, видеоязма функцияләренә ия булган техник чараларын кулланып алынган мәгълүматлар аша)

6) күчмә карап тикшерү (тикшереп карау, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза аша).

Әлге пунктта каралган контроль чаралар һәм контроль гамәлләр төрләре күрсәтелгән чаралар кысаларында әлге Нигезләмәгә 1 нче кушымта нигезендә, конкрет контроль объектын билгеле бер куркыныч категориясенә кертүгә бәйле рәвештә дифференциацияләнми.

4.2. Мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәтү һәм күчмә тикшерү контроль үткәрелә торган затлар белән аралашмыйча администрация тарафыннан үткәрелә.

4.3. Элеге Нигезлэмәнең 4.1 пунктының 1-4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чаралар планлы һәм планнан тыш чаралар формасында үткәрелә.

4.4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планлы контроль чаралар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;

4.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планнан тыш контроль чаралар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;
- 5) мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәтү;
- 6) күчмә тикшереп чыгу.

4.6. Контроль үткәрелә торган затлар белән үзара эш итеп контроль чаралар үткәрү өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

1) администрациянең гражданнарның һәм оешмаларның мөрәжәгатьләре (гаризалары), дәүләт администрациясе органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакуләм мәгълүмат чараларыннан кәргән очракта закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү турында яки зыян (зарар) китерү куркынычы турында белешмәләре булу, шулай ук контроль чаралар, шул исәптән үзара хезмәттәшлек итмичә, шул исәптән башка контрольдә тотылган затларга карата үткәрелгән контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә шундый мәгълүмат алу;

2) контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килүен яки контроль объектының мондый параметрлардан тайпылуын ачыклау;

3) контроль чараларны үткәрү планына кертелгән контроль чараларны үткәрү срокларының житүе;

4) конкрет контроль контроль үткәрелә торган затларга карата контроль чаралар үткәрү турында Россия Федерациясе Президентының йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен йөкләмәсе;

5) прокуратура органнарына кәргән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча законнарның үтәлешен, кеше һәм гражданның хокуклары һәм ирекләре үтәлешен күзәтү кысаларында контроль чара үткәрү турында прокурор таләбе;

6) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы күрсәтмәне үтәү срогы тәмамлану – контроль үткәрелә торган зат тарафыннан бирелгән күрсәтмәдә каралган документлар һәм мәгълүматлар бирелмәгән очракта яки тәкъдим ителгән документлар һәм мәгълүматлар нигезендә ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин булмаган очракта.

4.7. Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары элеге Нигезләмәгә 2 нче кушымтада күрсәтелгән.

Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге администрациянен рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

4.8. Контроль үткәрелә торган зат белән хезмәттәшлек итеп үткәрелә торган контроль чаралар администрациянең контроль чараны үткәрү турындагы боерыгы нигезендә үткәрелә.

4.9. Администрациянең закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү яки зыян (зарар) китерү куркынычы турындагы мәгълүматлар нигезендә контроль чараны үткәрү турында боерыгы кабул ителгән очракта яки контроль үткәрелә торган затның мәжбүри таләпләрне бозуның расланган Куркыныч индикаторларына ярашлы параметрларга туры килү яки параметрлардан тайпылуы контроль чараны үткәрү өчен нигез булып торган эшчәнлек параметрларын билгеләгән очракта, мондый боерык контроль чарасын үткәрү турында контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфай затның контроль чара үткәрү турында дәлил тәкъдиме нигезендә кабул ителә.

4.10. Контроль үткөрөлө торган затлар белән үзара бәйләнешсез үткөрөлө торган контроль чаралар Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) йөкләмәсе нигезендә, администрациянең эш планнарындагы йөкләмә нигезендә, шул исәптән «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән очрақларда контроль үткәргәгә вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан үткөрөлө.

4.11. Гражданнарға, юридик затларға һәм шәхси эшмәкәрләргә карата контроль чаралары «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законы нигезендә контроль үткәргәгә вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан үткөрөлө.

4.12. Төзекләндерү өлкәсендә контроль оештырганда һәм гамәлгә ашырганда, администрация ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон формада, әлеге документлар һәм (яки) мәгълүматлар алар карамагында булган башка органнардан яки күрсәтелгән органнарға буйсынучы оешмалардан түләүсез нигездә документлар һәм (яки) мәгълүматлар ала. Күрсәтелгән документлар һәм (яки) мәгълүматлар исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм вакыты Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы боерыгы белән расланган, дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнарыннан, башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яки дәүләт органнарына яки жирле үзидарә органнарына буйсынучы, әлеге документлар һәм (яки) мәгълүмат алар карамагында булган оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргәндә муниципаль контроль органнары тарафыннан ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында соратыла һәм алына торган документлар һәм (яки) мәгълүмат исемлеге белән, шулай ук «Дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2021 елның 6 мартындагы 338 номерлы карары белән расланган, ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында контроль (күзәтчелек) органнары тарафыннан алар карамагында әлеге документлар һәм (яки) мәгълүматлар булган башка органнардан яки күрсәтелгән органнарға буйсынучы оешмалардан дәүләт контроле (күзәтчелеге) төрләрән, муниципаль контроль төрләрән оештырганда һәм гамәлгә ашырганда алынган документлар һәм (яки) белешмәләр бирү кагыйдәләре белән билгеләнгән.

4.13. Юридик затларға, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданнарға карата планлы контроль чаралары «Чираттагы календарь елга планлы контроль (күзәтчелек) чараларын үткөрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, ел дэвамында аңа контроль (күзәтчелек) чараларын кертү һәм аннан чыгару тәртибе турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2020 елның 31 декабрендәге 2428 номерлы карары белән расланган, Чираттагы календарь елга планлы контроль (күзәтчелек) чараларын үткөрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, ел дэвамында аңа контроль (күзәтчелек) чараларын кертү һәм аннан чыгару кагыйдәләре нигезендә эшләнә торган планлы контроль чараларын үткөрүнең еллык планнары нигезендә, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып үткөрөлө.

4.14. Контрольдә тотыла торган затлар булган шәхси эшмәкәр, граждан администрациягә контроль чараны үткәргәндә катнаша алмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы булган, шуңа бәйле рәвештә, контроль чараны үткөрү администрация тарафыннан шәхси эшмәкәр, гражданның администрациягә мөрәжәгать итүенә сәбәп булган шартларны бетерү өчен кирәкле вакытка (эмма 20 көннән артык түгел) күчәрелә торган очрақка бер үк вакытта түбәндәге шартларны да үтәү керә:

1) контроль үткөрөлө торган затның яки аның вәкиленең булмавы контроль чараны үткәргәндә контроль үткәргәгә вәкаләтле вазифаи зат тарафыннан, контроль чараны үткөрү турында тиешенчә хәбәр ителгән очрақта, контроль чараны үткәргәндә мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләүгә комачауламый;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә турыдан-туры зыянга (зарар) китерү белән янаулар яки чынлыкта зыян (зарар) китерү билгеләренен булмавы;

3) контроль чараны үткәргәндә контроль үткөрөлө торган затның булмавының (контроль үткөрөлө торган затның авыруы, аның командировкада булуы һ.б.) житди сәбәпләре бар.

4.15. Күчмә тикшерүне үткөрү вакыты 10 эш көннән артмаска тиеш.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында хезмәттәшлек итүнең гомуми вакыты кече предприятие өчен 50 сәгатътән һәм микропредприятие өчен 15 сәгатътән артмаска тиеш.

Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәрү вакыты һәр филиал, вәкиллек, оешманың аерым структур бүлекчәсе яки житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

4.16. Контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай затлар һәм контроль гамәлләр башкаруга жәлеп ителгән затлар тарафыннан контроль чаралар үткәрүнең барлык очраklarында да мәжбүри таләпләрне үтәү (бозу) дәлилләрен теркәү өчен фотога төшерү, аудио- һәм видеоязмалар, контроль чараны уздыруга вәкаләтле вазыйфай затлар үткәргән геодезия һәм картометрия үлчәүләре кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио- һәм видеоязма, геодезия һәм картометрия үлчәүләре алу һәм бу максатлар өчен кулланылган техник чаралар турында мәгълүмат контроль чара нәтижәләре буенча төзелгән актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелгән контроль гамәл нәтижәләре буенча төзелгән беркетмәдә чагыла.

4.17. Контроль чара нәтижәләренә контроль үткәрелә торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуны кисәтү һәм (яки) аларны бозуны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган нигезләмәне торгызу, администрация тарафыннан жаваплылыкка тарту һәм (яки) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешендә каралган чараларны куллану турындагы мәсьәләне карау өчен вәкаләтле органнарга яки вазифай затларга мәгълүмат жибәрү керә.

4.18. Контроль үткәрелә торган зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чара тәмамлангач, контроль чара акты төзелә. Эгәр мондый чара нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылганлыгы, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге белән билгеләнгәнлеге күрсәтелә. Ачыкланган бозуны контроль чара тәмамланганчы бетергән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлиле булган документлар, башка материаллар актка теркәлергә тиеш. Контроль чараны үткәргәндә тугырылган тикшерү кәгазьләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү, эгәр актны рәсмиләштерүнен башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чара тәмамланган көнне контроль чара уздырылган урында гамәлгә ашырыла.

Прокуратура органнары белән үткәрү килешенгән контроль чара акты, ул рәсмиләштерелгәннән соң ук, Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестры аша прокуратура органнарына жибәрелә.

4.19. Контроль чаралар турында мәгълүмат Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштырыла.

4.20. Контроль үткәрелә торган затларга контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай затлар башкара торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында мәгълүмат бирү күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында мәгълүматларны Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрына урнаштыру юлы белән, шулай ук аларны контроль үткәрелә торган затларга дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләренә электрон формада башкару өчен кулланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик үзара бәйләнешен тәэмин итүче инфраструктура аша, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләренң) Бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталы ашажиткерү юлы белән башкарыла.

Контроль үткәрелә торган зат булган эшмәкәрлек эшчәнлеген алып бармый торган граждандга, эгәр дә ул администрация адресына кәгазьдә документлар алу кирәклегенә турында хәбәр жибәрсә яисә администрациядә контроль үткәрелә торган затның электрон почта адресы турында мәгълүмат булмаса һәм ана дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә документлар жибәрү мөмкинлегенә булмаса (эгәр кешенең Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса яки ул Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәлү процедурасын үтүне тәмамламаган булса), контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр

һәм кабул ителгән карарлар турында кәгазьдә документлар жибәрү юлы белән хәбәр ителә. Әлеге граждан администрациягә документларны кәгазьдә жибәрергә хокуклы.

4.21. Актта язылган фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контроль үткәрелә торган зат «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248 – ФЗ номерлы Федераль законның 39-40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнең 5 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять жибәрергә хокуклы.

4.22. Контроль чараны үткәргәндә мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланмаган очракта, бу хакта мәгълүмат Контроль (күзәтчек) чараларының бердәм реестрына кертелә. Контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирергә, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәрергә хокуклы.

4.23. Контроль чарасын үткәргәндә контроль үткәрелә торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланган очракта, Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә администрация (контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай зат) түбәндәгеләргә хокуклы:

1) контроль чара акты рәсмиләштерелгәннән соң, контроль үткәрелгән затка, мөмкин булган вакытын күрсәтеп, ачыкланган бозуларны бетерү турында һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау буенча чаралар үткәрү турында күрсәтмә бирергә;

2) эгәр контроль чарасын үткәргәндә, контроль объектына ия булган һәм (яки) файдаланган гражданның, оешмаларның эшчәнлегенә закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы тудыра яки мондый зыян (зарар) китерелә дип билгеләнгән очракта, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау яки аны туктату һәм гражданнарга, оешмаларга закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы һәм аны булдырмау ысуллары турында мәгълүматны теләсә нинди ысул белән житкерү буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә;

3) контроль чара барышында жинаять яки административ хокук бозу билгеләре ачыкланганда, үз компетенциясенә ярашлы рәвештә тиешле мәгълүматны дәүләт органына жибәрергә яки, тиешле вәкаләтләре булганда, гаепле затларны закон белән билгеләнгән җаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә;

4) мәжбүри таләпләрнең ачыкланган бозылуларын бетерүне контрольдә тоту, мәжбүри таләпләрнең бозылуларын кисәтү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү мөмкинлеген булдырмау буенча чаралар күрергә, күрсәтмә билгеләнгән срокларда үтәлмәсә, эгәр мондый чара законнарда каралган булса, күрсәтмәне мәжбүри үтәүне таләп итеп, судка кадәр мөрәжәгать итеп, аны үтәүне тәмин итү буенча чаралар күрергә;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү буенча киңәшләр бирү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәрү мәсьәләсен карау.

4.24. Контроль үткәрүче вазыйфай затлар төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә федераль башкарма администрация органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма администрациясе органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданнар белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлек ителәр.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольлек итү кысаларында контроль чарасы барышында Россия Федерациясе законнары белән административ һәм башка җаваплылык каралган закон таләпләрен бозу ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган бозу билгеләре булу турында мәгълүмат күрсәтелә. Контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай затлар әлеге актының күчermәсен тиешле җаваплылыкка тартуға вәкаләтле администрация органына жибәрәләр.

5. Администрация карарларына, контрольүткәрергә вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү

5.1. Администрация карарларына, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфай затларнын гамәлләренә (гамәл кылмавы) карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 9 бүлегә тарафыннан билгеләнгән тәртиптә шикаять бирелергә мөмкин.

5.2. Аларның фикеренчә, хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре төзекләндерү өлкәсендә контролен гамәлгә ашыру кысаларында турыдан-туры бозылган контрольдә тотыла торган затлар түбәндәгеләргә карата судка кадәр шикаять бирергә хокуклы:

- 1) контроль чаралар үткәру турында карарлар;
- 2) контроль чаралар актлары, ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр;
- 3) контроль чаралары кысаларында контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.3. Шикаятьне контроль үткәрелә торган зат дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталын кулланып, шикаятьне карауга вәкаләтле органга электрон рәвештә бирә.

Дәүләт яки закон белән саклана торган башка серне тәшкит итүче мәгълүматлар һәм документлар булган шикаять дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталын кулланып, Россия Федерациясендә дәүләт һәм закон белән саклана торган сер турындагы закон таләпләрен исәпкә алып бирелә. Тиешле шикаять Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлегә башлыгы шәхси кабул иткәндә контроль үткәреп, зат тарафыннан Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлегә башлыгына шикаятьтә (документларда) дәүләт яки закон белән саклана торган башка серне тәшкит итүче мәгълүматлар булу турында алдан хәбәр итеп бирелә.

5.4. Администрация карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлегә башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан карала.

5.5. Администрациянең карарына, аның вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять контрольдә тотыла торган зат үз хокуклары бозылуы турында белгән яки белергә тиеш булган көннән алып 30 календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Администрация күрсәтмәсе буенча шикаять контроль үткәреп, зат күрсәтмәне алганнан соң 10 эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

Шикаять бирү вакыты житди сәбәпләр аркасында узып киткән очракта, шикаять бирүче затның үтенече буенча бу срок шикаятьне карау өчен администрация (вазыйфай зат) тарафыннан кире кайтарылырга мөмкин.

Шикаять биргән кеше, шикаять буенча карар кабул ителгәнче, аны кире тулысынча яисә өлешчә ала ала. Шул ук вакытта шикаятьне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рөхсәт ителми.

5.6. Администрация карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять теркәлгәннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

Әгәр аны карау өчен башка органнар карамагында булган мәгълүматны алу таләп ителсә, шикаятьне карау вакыты Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлегә башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан күп дигәндә 20 эш көненә озайтылырга мөмкин.

6. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан кыйммәтләре

6.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 30 статьясы нигезендә башкарыла.

6.2. Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, төзекләндерү өлкәсендә контроль өчен индикатив күрсәткечләр Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлегә Советы тарафыннан раслана.

Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге территориясендә төзеклэндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә 1 нче кушымта

Башкарма комитет тарафыннан төзеклэндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә төзеклэндерү өлкәсендә контроль объектларын билгеле бер куркыныч категориясенә кертү критерийлары

1. Югары куркыныч категориясенә түбәндәгеләр керә:

янәшәдәге территорияләр.

2. Уртача куркыныч категориясенә түбәндәгеләр керә:

элмә такталар, биналар, корылмалар, төзелмәләр фасадлары, кечкенә архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмаларкапитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм төзелмәләр, мәгълүмат щитлары, күрсәткечләр, саклагыч жайланмалар.

3. Төзеклэндерү өлкәсендәге барлык башка контроль объектлары түбән куркыныч категориясенә керә.

Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге территориясендә төзекләнדרү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә 2 нче кушымта

Төзекләнדרү өлкәсендә контроль үткәргәндә планнан тыш тикшерүләр үткәрү кирәклеген билгеләү өчен Кукмара муниципаль районы Олыяз авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан төзекләнדרү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары

1. Жирле үзидарә органына реклама элмә тактасын килештерү турында гариза жибәрү факты булмаганда, автомобиль транспортын ремонтлау һәм хезмәт күрсәтү өлкәсендә хезмәт күрсәтү буенча контрольдә тотыла торган зат тарафыннан эшчәнлек башланган көннән алып 90 календарь көн узу.

2. Узган елның шул ук чоры белән чагыштырганда, квартал дәвамында объектларны һәм төзекләнדרү элементларын жыештыру буенча эшләрне башкару бурычы йөкләнгән оешма хезмәткәрләре санының, әлеге эшләрне башкару өчен билгеләнгән жыештыру һәм махсус техника санының шул ук вакыт аралыгында артуы булмаган очракта, 50 һәм аннан да күбрәк процентка кимүе (ләкин ким дигәндә ике хезмәткәр).

3. Хезмәт күрсәтү территориясендә ике календарь атна дәвамында объектларны һәм төзекләнדרү элементларын жыештыру буенча эшләрне башкаруны үз бурычларына керткән оешмага хезмәт күрсәтү территориясендә травматологик ярдәм сорап мөрәжәгать иткән гражданнар санының, алдагы шул ук чор белән чагыштырганда, 15 һәм аннан да күбрәк процентка артуы.

4. 30 календарь көн эчендә таләпләре Муниципаль берәмлек территориясен төзекләнדרү кагыйдәләре белән билгеләнгән контроль объектының торышыннан тайпылуның өч һәм аннан да күбрәк шундый ук очраклары ачыклануы турында гражданнардан, оешмалардан, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кергән, массакуләм мәгълүмат чараларыннан, Интернет мәгълүмати-телекоммуникацион челтәрәннән һәм (яки) килгән мәгълүматларның дөрөсләгән бәяләүгә юнәлдерелгән чаралар нәтижәсендә алынган төзекләнדרү өлкәсендә мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре һәм закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы турында сөйли торган мәгълүмат булу.

5. Контрольдә тотылган затка карата чыгарылган төзекләнדרү өлкәсендә мәжбүри таләпләрне бозган өчен административ жеза билгеләү турында административ хокук бозу турында эш буенча бер ел эчендә кимендә биш карар булу.

6. Торак пунктның бер административ-территориаль берәмлеге (урам, микрорайон) территориясендә ике календарь атна дәвамында травма алуга бәйле рәвештә травматологик ярдәм күрсәтү өчен мөрәжәгать иткән гражданнар санының, алдагы шул ук чор белән чагыштырганда, 15 һәм аннан да күбрәк процентка артуы.